

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: Thesis 18.

Citation: Worm, Jacob: "Thesis 18.", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 243. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732409312/facsimile.pdf> (tilgået 22. september 2021)

Anvendt udgave: . - [1968]

diskussioner i kollegierne, efter at Jeroboam er anræbt og indfanget af smigernes smiger, eftergives, efter at forræderen omsider har fået pålagt denne straf, at han kan hengive sig til drik og frådseri på sit gods og svække sit forræderiske legeme med alle delikatesser indtil døden; i mellemtiden sønderrives, bringes i vanry, antændes, udsuges, plyndres, udtømmes og nedstyrtes det såre ulykkelige, sørgelige og hjemløse fædreland fra de sidste grundsten af disse røvere, brødre af brandstifterselskabet de la Brosse. Giv agt, himle, hævn, straf, gengæld og udryd fædrelandets bitre farlige rødder, hør, beder jeg, den sukkende fromhed, sørg over retten, der er fordømt til evig landflygtighed, føl smerte over den landflygtige klogskab, sørg over den svindende oprigtighed, begræd med bitre tårer de godes ødelæggelse og fuldstændige, men hemmelige tilintetgørelse af det kæmpende fædreland; men jeg ærgres mig over yderligere at bøje knæ for disse underverdens og helvedes plageånder, der sidder ved roret og styrepinden i det jeroboamitiske rige, og vil snarere dø end dvæle ved enten at opregne eller at straffe disse. Jeg hører dog, at dette afgudsbillede for høvesyge og griskhed efter gaver så at sige beskytter sit forhold og sin sag, fordi tilbederne af dette afgudsbillede tænker på, at de, tvunget af alt for store krav og pålagte skatter, ja snarere berøvet eget underhold, sælger gejstlige, borgerlige, militære embeder til dem, der byder; men vi forårsager ikke denne trætte, vi lader derfor vor sag uafgjort, mindet om Pauli ord: »Man skal ikke gøre ondt, for at der kan komme godt deraf».

Thesis 18.

Nu fortsætter vi til afgudsbillederne for krig, og de mangler næsten tal, som de største, middelstore og mindste tilbeder, så at vi erkender os næppe jævnbyrdige til i det mindste at opregne dem. Vi har hørt sige, at feltherrer, øverst og officerer var blevet bestukket med en fremmed konges penge og fremmed guld, og at de ikke uden mened forråder hele hære til fjenden, overgiver forskansninger og borg, der er betroet deres troskab og beskyttelse, hærger enten deres egen konges område

- 306 repetit armis, flammis, incendiis, direptionibus ac cædibus,
longè truculentius quam ipsum hostem devastare. Oppor-
tunum tempus negligere, et [negligenter] terere, hosti clau-
309 stris inclusò elabendi rimam et occasionem aperire, ut in-
columnis evadat, clandestina sed nefaria literarum commercia
cum hoste ultro citroque habere, è regione occupata non
312 hostes, sed boves et oves abigere, in publico prælio copiarum
cornua confundere, ut sinistrum cornu cum sinistra fortuna
haud raro sed plus vice simplici confictetur, sopore ac somnò
315 obrutos hosti [insulam] invadendi copiam facere, ducibus
interim de suprema Domini potestate rixantibus, [donec]
supervenienti Philippus aliquis, non sine ingenti strage, li-
318 tem dirimat, direptum cum largo sanguine deponat. Con-
siliarios intimos militares prava et perversa suggerere consilia
vel de tempore protrahendo, vel de exercitu dividendo, et
321 parte ejus in medium hostium agmen immittenda, vel de urbe
plusquam munitissima et humana ope vix superabili, frustra
et incassum ponte fractò oppugnanda, vel de civitate Christi-
324 ani alicujus Regis justo commeatu ac re frumentaria non
168 instruenda, in quibus et ejus furfuris sexcentis / aliis, im-
prudentissimarum mentium consiliis frigidis ac distractis,
327 more vulpinum Samsonicarum, sapientissimi consilii bel-
lici, ut haberi volunt, à mascula rusticorum prole bellum vel
per transennam perlustrante exploduntur, deridentur, ex-
330 sibilantur, et æternis diris devoentur. Porrò compertum
habemus, eadem idola bellica non abstinuisse ab insidiis
333 Regi et toti patriæ collocandis, nec non omne flagitiorum
genus in bello exercuisse, impunitatem tamen à plusquam
nimis indulgentissimo Rege consequuta. Sed quosnam
336 Fructus ejusmodi proditiōnis et diuturnæ moræ, nec non
præter jus fasque concessæ impunitatis sperabimus et præ-
stolabimur? respondeo: pacem perniciosissimam, luctu-
339 osam, fœdam, bonisque deplorandam omnibus, laceratam
patriam, et in suis, si non cineribus, certè suspiriis anhelan-

eller det, han søger at genvinde med retfærdige våben, med flammer, ildspåsatte, udplyndringer langt mere råt end fjenden selv, forsonner det gunstige tidspunkt og spilder den forsømmeligt, åbner en revne og en anledning for fjenden, der var indesluttet af forskansninger, til at undvige, således at han undslipper uskadt, de har hemmelige, men skændige brevlige handler frem og tilbage med fjenden; de røver ikke fjenderne fra den besatte egn, men okser og forråd, de sammenblander hærens fløje under offentligt slag, således at venstre fløj næppe sjældent, men mere end én gang kæmper med ulykkeligt udfald, de skaffer, overvældet af søvn og dvale, fjenden adgang til at angribe øen, idet hærførerne i mellemtiden kivedes om den højeste kommandopost, indtil en eller anden Filip, der kom uventet, ikke uden et umådeligt nederlag, bilagde den bilagte strid og bragte den til ophør med et stort blodbad; de fortroligste militære rådgivere udtænker dårlige og onde råd enten om at trække tiden ud eller om at dele hæren og sende en del af den midt ind i fjendernes slagorden eller om at angribe en mere end velbefæstet og med menneskelig kraft næppe overvindelig by, forgæves og til ingen nytte, da broen blev afbrudt, eller om ikke at forsyne en eller anden kristen konges stad med rimeligt forråd og kornforsyning, med hensyn til hvilke og dette skæls 600 andre planer, såre ukloge sinds kolde og adspaltede planer (efter de samsoniske ræves skik) de såre vise krigsråder (som de vil regnes for) udklappes, udles, udpibes og ofres til evige forbandelser af en bondesøn af mandkøn, der oplyser krigen eller snaren. Fremdeles har vi erfaret, at samme krigsafgudsbilleder ikke har afholdt sig fra at lægge baghold mod kongen og hele fædrelandet samt har udøvet enhver art skændsler i krigen, (men) at de dog ikke er blevet straffet af den mere end alt for højst cftergivende konge. Men hvilke frugter af dette forræderi og den daglige løven samt den ustraffethed, der er tilstået hinsides ret og billighed kan vi håbe og vente på? Jeg svarer: en højst ødelæggende, sørgelig, hæslig og for alle gode beklagelig fred, et sønderrevet fædreland, som stønner, skriger og er stedt i pine – om ikke under sin aske, så til visse under sine suk, så at jeg undrer mig over, at himlens retfærdighed ikke nedstyrtter ild over disse skændige forrædere og død-

tem, vagientem et in agone constitutam, ut mirer, justitiam
 caelorum non immitere ignem in nefarios istos proditores et
 342 perniciosos consiliarios, tot malorum, totque infortuniorum
 fabros et auctores exitialis, vel terram faucibus suis apertis
 eosdem deglutire et absorbere nolle. Da, quæso, rationem,
 345 quod non caelum et terra de iis vindictam sumat justissimam?
 respondeo: quia nec in caelo nec in terra locum merentur,
 stygis quippe et inferni candidati. Manet tamen in vigore
 348 suo tritum illud vicinorum nostrorum Danorum puta, prover-
 bium: Mand henger de smaa tyfve och lader de store gaee.

Thesis 19.

351 Jam ad Idola in Bethel collocata, seu Ecclesiastica, quæ
 Ecclesiam Dei infestant; animadvertimus enim Pontifices ac
 Rabbinos Judæorum, non minoribus sed vel paribus vel
 354 longè deterioribus excellere vitiis; quippe quorum haud ita
 pauci sunt tepidi non Deo ministrantes, sed Jeroboamo et
 ministris Regis, more Parasitorum, miraorum atque
 357 adulatorum blandientes, caudam vulpinam ad cujusvis
 nutum vibrare. Dupliciâ autem heic offendimus Idola voca-
 tionis scilicet et administrationis. Item, Pontifices nostri,
 360 posthabitâ Ecclesiâ ejusdemque curâ et custodiâ, in novam
 nobilitatis formam et Metamorphosin conversi, alienis [eis-
 que mundanis] superbiunt plumis, *Αυροφαιας* flatu ac
 363 *κρυοθεσίας* fastu insanunt Matth: 6: v: 2 et seqv; Matth: 23
 169 per totum / *Philargyras* (*φιλαργυρίας*) flammis ac incendiô
 consumuntur, ut mirum sit, quod non in cineres abeant et
 366 vaporem. Miseros et in omni ævo flebiles Pastores sibi sub-
 jectos justô gravius affligunt, ceu *κατακυριεύοντες τὸν κλήρον*,
 [1. Pet. 5: v: 3:] exhauriunt, et præter jus et æquum, impo-
 369 sitis tributis evacuant, et pessundant, ut Jeroboamo et
 summis ejus Commissariis adulentur, propriaque compleant
 marsuppia, ubi miseri Pastores bestias illas Papales adorare
 372 et muneribus onerare, coguntur, regulis ipsorum, quid in-